

27.11.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**27 Kasım 2020
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

27 Kasım 2020 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

- Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3236)
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında Hibe Yapılmasına Dair Anlaşmanın Yürürlüğe Girmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3237)

YÖNETMELİK

- Gebze Teknik Üniversitesi Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 7256 Sayılı Kanun Genel Tebliği (Seri No: 1)
- 7256 Sayılı Kanun Kapsamında Gümrük Alacaklarının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Tebliğ
- Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2020/17)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 16/7/2020 Tarihli ve E: 2018/104, K: 2020/39 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 24/9/2020 Tarihli ve E: 2018/113, K: 2020/48 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 20/10/2020 Tarihli ve 2017/30219 Başvuru Numaralı Kararı

RK, buğday unu fiyatına dair soruşturmada sözlü savunmayı 29 Aralık'ta alacak

Rekabet Kurumu, buğday unu sektöründeki 44 teşebbüs ve 2 teşebbüs birliği hakkında yürütülen soruşturmanın sözlü savunma toplantısının 29 Aralık'ta yapılacağını duyurdu

Buğday unu sektöründe faaliyet gösteren 44 teşebbüs ve 2 teşebbüs birliği hakkında yürütülen soruşturmanın sözlü savunma toplantısı 29 Aralık 2020 tarihinde yapılacaktır.

Rekabet Kurumundan konuya ilişkin şu açıklama yapıldı: "Buğday unu sektöründe meydana gelen yüksek fiyat artışlarının incelenmesine ilişkin olarak yürütülen soruşturmada sözlü savunma aşamasına gelindi. Bahse konu sözlü savunma toplantısı, 29 Aralık 2020 tarihinde saat 10:30'da web üzerinden canlı (online) olarak uzaktan yapılacaktır. Toplantıya söz almak üzere katılmak isteyen (katılım online olacaktır) şikâyetçi ve üçüncü kişilerin, "Rekabet Kurulu Nezdinde Yapılan Sözlü Savunma Toplantıları Hakkında Tebliğ" uyarınca, toplantı konusu ile ilgili menfaat ilişkilerini ortaya koyan bilgi ve belgeleri içeren dilekçeyle 22 Aralık 2020 günü mesai saati sonuna kadar Rekabet Kurumuna başvurmaları gerekmektedir."

Rekabet Kurumunun açıklamasında toplantıya dinleyici olarak katılmak isteyenlerin, toplantıyı Rekabet Kurumu merkez binasında görüntülü olarak takip edebilecekleri ifade edildi.

Buzağı desteği ödemelerine bugün başlanacak

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, yetiştiricilere, buzağı desteği kapsamında toplam 641,6 milyon liranın yarın ödenmeye başlanacağını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, buzağı desteği ömelerine bugün başlanacağını duyurdu.

Konuyla ilgili yazılı açıklama yapan Bakan Pakdemirli, "2019 yılı 2. Dönem Buzağı Desteği kapsamında, 599 bin 551 yetiştiricimizin 1 milyon 570 bin buzağısı için toplam 641,6 milyon lirayı yarın saat 18.00'den sonra ödemeye başlayacağız. Tüm yetiştiricilerimize hayırlı olsun." ifadelerini kullandı.

Merkez Bankası'ndan zorunlu karşılık hamlesi

Merkez Bankası, Türk lirası zorunlu karşılık oranını, vadesiz, 1 ay ve 3 aya kadar vadeli hesaplar için yüzde 4'ten yüzde 6'ya yükseltti.

Merkez Bankası, bankaların tabi olduğu zorunlu karşılık uygulamasında değişikliğe gitti.

Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, Türk lirası zorunlu karşılık oranı, vadesiz, 1 ay ve 3 aya kadar vadeli hesaplar için yüzde 4'ten yüzde 6'ya çıkarıldı.

Yabancı para zorunlu karşılık oranı ise vadesiz, 1 yıla kadar vadeli hesaplarda yüzde 17'den yüzde 19'a yükseltildi.

TCMB'nin net uluslararası rezervleri 2 milyar dolar arttı

Merkez Bankası'nın net uluslararası rezervleri 2 milyar dolar artarak 18,5 milyar dolara yükseldi

Merkez Bankası'nın net uluslararası rezervleri 20 Kasım'da bir önceki haftaya göre yaklaşık 2 milyar dolar artarak 18,45 milyar dolara yükseldi. TCMB'nin net rezervleri geçen hafta Mart 2004'ten bu yana en düşük seviye olan 16,43 milyar dolara inmişti.

Brüt döviz rezervleri 3,4 milyar dolar arttı ve 43,7 milyar dolar oldu

TCMB'nin toplam rezervleri geçen hafta 2 milyar 736 milyon dolar artarak 85 milyar 87 milyon dolara yükseldi. 20 Kasım'da Merkez Bankası brüt döviz rezervleri 3 milyar 337 milyon dolar artışla 43 milyar 711 milyon dolara çıktı. Brüt döviz rezervleri, 13 Kasım'da 40 milyar 374 milyon dolar seviyesindeydi.

Söz konusu dönemde altın rezervleri, 601 milyon dolar azalışla 41 milyar 977 milyon dolardan 41 milyar 376 milyon dolara indi.

Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, geçen hafta bir önceki haftaya kıyasla 2 milyar 736 milyon dolar artarak 82 milyar 351 milyon dolardan 85 milyar 87 milyon dolara ulaştı.

Katarlılara Borsa İstanbul'dan hisse

Son dakika haberi... Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Katar Emiri El Sani arasında 10 maddelik bir anlaşma imzalandı. Anlaşmayla Borsa İstanbul'un yüzde 10 hissesi Katarlılara satıldı.

Türkiye ile Katar arasında imzalanan anlaşmayla Borsa İstanbul'un yüzde 10'u Katarlılara verildi.

Türkiye-Katar Yüksek Stratejik Komite 6. Toplantısı Ankara'da gerçekleştirildi. Toplantının ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Katar Emiri El Sani öncülüğünde iki ülke arasında 10 anlaşma imzalandı.

Türkiye Varlık Fonu ve Katar Yatırım Otoritesi arasında yapılan anlaşma ile Borsa İstanbul'un yüzde 10'u Katarlılara devredildi. Anlaşma sonrası Varlık Fonu, Borsa İstanbul'un yüzde 80,6'lık payını elinde bulundurmaya devam edecek.

Devir öncesi Varlık Fonu'nun Borsa İstanbul'daki hissesi yüzde 90,6'ydı. Söz konusu anlaşma, Borsa İstanbul'un yönetimi için iki kurumun gelecekte yapabileceği işbirliğini de kapsıyor.

Atılan imzalar karşılığında şu anlaşmalar yapıldı:

- İstinye Park Hisselerinin Devrine Dair Anlaşma
- İstanbul Haliç Altın Boynuz Projesi'ne Yapılacak Potansiyel Ortak Yatırıma İlişkin Mutabakat Zaptı
- İstanbul Menkul Kıymetler Borsasından Hisse Senedi Alımına Dair Mutabakat
- Global Liman İşletmeleri ve QTerminals W.L.L Arasında Ortadoğu Antalya Liman İşletmeleri AŞ'nin Hisse Devrine ve Satın Alımına Dair Anlaşma
- Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ve Katar Devleti Serbest Bölgeler İdaresi Arasında Serbest Bölgeler Alanında Ortak Tanıtım Faaliyetleri Hakkında Mutabakat Zaptı
- Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Katar Devleti Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Arasında Ortak Ekonomik ve Ticaret Komisyonu Kurulmasına Dair Ortak Deklarasyon
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Su Yönetimi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı
- Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Katar Devleti Maliye Bakanlığı Arasında Geliştirilmiş Ekonomik ve Mali İşbirliği Alanında Mutabakat Zaptı
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Aile, Kadın ve Sosyal Hizmetler Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi ile Katar Devleti Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Enstitüsü Arasında Diplomat Değişimine İlişkin Niyet Beyanı

Kamu bankalarının döviz açığı 3,57 milyar dolara geriledi

Kamu mevduat bankaları döviz açığı 20 Kasım haftasında bir önceki haftaya oranla düşüş gösterdi ve 3,57 milyar dolar oldu.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu(BDDK) verilerine göre, 20 Kasım haftasında kamu mevduat bankalarının döviz cinsi varlıkları ve yükümlülükleri arasındaki farkı gösteren yabancı para net genel pozisyonu 3,57 milyar dolar açık olarak açıklandı. Geçen hafta açık 4,18 milyar dolar seviyesinde bulunuyordu.

Yasal özkaynakların 37,22 milyar dolar olduğu haftada net döviz açığı yüzde 11,2 olarak gerçekleşti.

BDDK, bankaların döviz pozisyon açığının art arda 2 haftadan uzun bir süreyle özkaynakların yüzde 20'sini aşmasını istemiyor. Bankaların yılda altı defa bu limiti 2 hafta süreyle aşması sıkıntı yaratmıyor.

Bankacılık sektöründe mevduatlar azaldı, kredi hacmi arttı

Türkiye'de bankacılık sektörünün toplam mevduatı geçen hafta 34,5 milyar lira azalarak 3 trilyon 566,1 milyar liraya geriledi. Kredi hacmi de 5 milyar 160 milyon 547 bin lira artarak 3 trilyon 465 milyar 159 milyon 508 bin liraya ulaştı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Haftalık Para ve Banka İstatistiklerine göre, bankacılık sektöründeki toplam mevduat (bankalar arası dahil) 20 Kasım ile biten haftada 34 milyar 468 milyon 869 bin lira azalarak 3 trilyon 600 milyar 603 milyon 295 bin liradan, 3 trilyon 566 milyar 134 milyon 426 bin liraya indi.

Bu dönemde bankalardaki TL cinsi mevduat yüzde 1,77 azalışla 1 trilyon 524 milyar 8 milyon 233 bin lira, yabancı para (YP) cinsinden mevduat ise yüzde 0,73 düşüşle 1 trilyon 904 milyar 584 milyon 368 bin lira oldu.

Bankalarda bulunan toplam YP mevduatı, geçen hafta 1 milyar 907 milyon dolar artarak 256 milyar 20 milyon dolara çıktı.

Yurt içinde yerleşik kişilerin YP mevduat tutarı 228 milyar 164 milyon dolar olurken, bunun 143 milyar 905 milyon dolarını yurt içinde yerleşik gerçek kişilerin, 84 milyar 259 milyon dolarını da yurt içinde yerleşik tüzel kişilerin mevduatları oluşturdu.

Taksitli ticari krediler azaldı

Bir haftalık dönemde mevduat bankalarındaki tüketici kredileri yüzde 0,13 azalarak 636 milyar 373 milyon 636 bin liraya geriledi. Taksitli ticari krediler ise yüzde 0,02 düşüşle 555 milyar 733 milyon 701 bin lira oldu. Aynı dönemde kredi kartları bakiyesi yüzde 0,13 azalışla 192 milyar 375 milyon 548 bin liraya düştü.

Mevduat bankalarındaki tüketici kredilerinin 253 milyar 952 milyon 603 bin lirası konut, 7 milyar 298 milyon 138 bin lirası taşıt ve 375 milyar 122 milyon 935 bin lirası diğer kredilerden oluştu.

Bankacılık sektörünün TCMB dahil toplam kredi hacmi de 20 Kasım ile biten haftada 5 milyar 160 milyon 547 bin lira artarak 3 trilyon 465 milyar 159 milyon 508 bin liraya ulaştı.

Toplam kredi hacmi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 39,62 artış gösterdi.

İş dünyasıyla görüşmeler başlıyor

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan ile Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, iş dünyasıyla görüşmelere bugün başlıyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan alınan bilgiye göre, Elvan ve Gül, bugün saat 09.30'da Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneğinin (TÜSİAD) yönetim kurulu üyeleriyle bir araya gelecek.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) temsilcileriyle cumartesi günü gerçekleştirilecek görüşmeye Elvan ve Gül'ün yanı sıra Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ile Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan da katılacak. Dolmabahçe'de yapılacak görüşmeler basına kapalı olacak. Toplantılar, ilerleyen günlerde iş dünyasının diğer temsilcileri ve STK'lerle devam edecek.

Türk-İş açlık ve yoksulluk sınırını açıkladı

Türk-İş, dört kişilik ailenin açlık sınırını 2.517 TL, yoksulluk sınırını ise 8.198 TL olarak açıkladı.

Türk-İş, dört kişilik ailenin açlık sınırını 2.517 TL, yoksulluk sınırını ise 8.198 TL olarak açıkladı.

Türk-İş'den yapılan açıklamada, Türk-İş araştırmasına göre 2020 Kasım ayında dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarının (açlık sınırı) 2.516,67 TL, gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarının (yoksulluk sınırı) 8.197,62 TL, bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti'nin ise aylık 3.073,63 TL olduğu kaydedildi.

Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcamasının (mutfak masrafı) bir yıl öncesine göre 414 TL, temel ihtiyaçlar için yapması gereken toplam harcamanın ise 1.348 TL arttığına dikkat çekildi.

TÜRK-İŞ RAPORUNDA ŞU AÇIKLAMALARA YER VERDİ

DAR ve SABİT GELİRLİ KESİMLERİN DAHA FAZLA FEDAKARLIĞA TAKATI YOK!..

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI 2.517 TL, YOKSULLUK SINIRI 8.198 TL

MUTFAK ENFLASYONU BİR AYLIK YÜZDE 1,39; ON İKİ AYLIK YÜZDE 19,68 ARTTI

BEKAR BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAM MALİYETİ TUTARI 3.074 TL

Tüm dünyada yaşanan Koronavirüs (Covid-19) salgınının etkisi ekonomik ve sosyal alanda devam etmektedir. Özellikle dar ve sabit gelirli kesimlerin geçim şartları gün geçtikçe ağırlaşmaktadır. Çalışanların salgın döneminde karşı karşıya kaldığı düşük gelir, işsizlik, artan enflasyon günlük yaşantıda sıkıntıları artırmaktadır. Yeni normalleşme sonrası yaygınlaşmaya başlayan salgın hastalığa karşı alınan tedbirler, çalışma ve yaşama şartlarında beklenen iyileşmeyi ötelemiştir. Hane gelirlerinde gerileme ve daha fazla borçlanma yaşanmaktadır. Dört kişilik ailenin açlık sınırı asgari ücretin üstünde olmaya devam etmektedir. Ücretli çalışanlar ve emeklilerinin daha fazla fedakârlık yapacak gücü kalmamıştır.

TÜRK-İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) çalışanların geçim şartlarını otuz üç yıldan bu yana^[1] aralıksız olarak her ay düzenli olarak yapıp yayımladığı “**açlık ve yoksulluk sınırı**” araştırması sonuçlarıyla ortaya koymaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırmasına göre 2020 Kasım ayında;

- Ø Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 2.516,67 TL,
- Ø Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (**yoksulluk sınırı**) 8.197,62 TL,
- Ø Bekâr bir çalışanın ‘**yaşama maliyeti**’ ise aylık 3.073,63 TL olmuştur.

Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması (mutfak masrafı) bir yıl öncesine göre 414 TL, temel ihtiyaçlar için yapılması gereken toplam harcama ise 1.348 TL artmıştır. Ücret gelirlerinin düşük ve yetersiz olduğu dikkate alındığında, gerçekleşen ya da hedeflenen enflasyonu çıkış noktası yaparak ücretleri artırmak yerine, insana yakışır geçim düzeyini sağlayacak bir gelirin çıkış noktası yapılması daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Kaldı ki, özellikle pandemi döneminde değişen hanehalkı tüketimi nedeniyle, mevcut enflasyon hesaplamasının da tartışmalı olduğu da dikkate alınmalıdır.

TÜRK-İŞ ile TÜİK tarafından hesaplanan gıda fiyatları endeksinde son on iki aylık değişim aşağıdaki şekilde yer almaktadır. Gıda fiyatlarında geçen yılın sonunda başlayan artış eğilimi ilerleyen aylarda yükselerek devam etmiş ve yüzde 20 bandına ulaşmıştır.

Borsa İstanbul'un satış fiyatının açıklanmaması tepki çekti

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Emir El Sani arasında imzalanan 10 maddelik anlaşma ile Borsa İstanbul'un yüzde 10'luk hissesi Katar'a satıldı. Birçok projeyi de içinde barındıran anlaşma sonrası BIST'in satış fiyatının açıklanmaması tartışma konusu oldu.

Türkiye ile Katar arasında imzalanan anlaşmayla Borsa İstanbul'un yüzde 10'u satıldı. Türkiye-Katar Yüksek Stratejik Komite 6. Toplantısı Ankara'da gerçekleştirildi. Toplantının ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Katar Emiri El Sani öncülüğünde iki ülke arasında 10 anlaşma imzalandı.

Türkiye Varlık Fonu ve Katar Yatırım Otoritesi arasında yapılan anlaşma ile Borsa İstanbul'un yüzde 10'u Katarlılara devredildi. Anlaşma sonrası Varlık Fonu, Borsa İstanbul'un yüzde 80,6'lık payını elinde bulundurmaya devam edecek.

Varlık Fonu, devir öncesi Borsa İstanbul'daki hissesinin yüzde 90,6'sını elinde bulunduruyordu.

KAÇA SATILDI?

BIST'te işlem gören şirketlerin toplam piyasa değeri 1 trilyon 99 milyar liraya ulaştığı bilinirken, yüzde 10'luk hissenin ne kadara satıldığı ise kamuoyu ile paylaşılmadı.

Satış sonrası yapılan yorumlarda, işlem gören şirketlerin satış durumunda Borsa İstanbul'a bildirim yapmak zorunda olduğu hatırlatılırken, BIST'in yüzde 10'unun satılması sonrası kamuoyuyla bilgi paylaşılmamasına tepki gösterildi.

GELECEK PARTİSİ: BİLMEDİĞİMİZ BİR FİYATA SATILDI

Gelecek Partisi Sözcüsü Serkan Özcan ise Borsa İstanbul'un yüzde 10'luk hissesinin Katar'a satılmasına ilişkin yaptığı değerlendirmede şu ifadelere yer verdi:

"Hayaller 'Geleceğimizi Avrupa ile birlikte kurmayı tasavvur ediyoruz' gerçekler Katar!

BİST'in 2019'a dek Avrupa İmar&Kal. Bankası'n'a (EBRD) ait olan %10'luk payı, her Türk varlığının "son alıcısı!" Katar'a, henüz bilmediğimiz bir fiyata! Satılmış."

CHP'DEN TEPKİ: TÜRKİYE'NİN TAPUSUNU KATAR'A YAPIN

CHP Sözcüsü Faik Öztrak karara sert tepki gösterdi. Öztrak, "Sakarya Tank Paleti verdiler yetmedi, Kanal İstanbul arazilerini peşkeş çektiler yetmedi, Katarlı yayıncıya 300 milyon TL kıyak çektiler yetmedi, şimdi Borsa'nın %10'unu Katar'a veriyorlar. Oldu olacak Türkiye'nin tapusunu da Katar'ın üstüne yapın" ifadelerini kullandı.

UÇAK KRİZİ: ŞAHSIMIN DEĞİL DEVLETİN

Daha önce Katar Emirliği'ne ait Boeing 747-8 tipi bir özel uçağın, Katar Şeyhi el Sani'nin hediyesi olarak Cumhurbaşkanlığı uçak filosuna katıldığının açıklanması da tepkilere neden olmuştu. Muhalefet "Uçak karşılığı ne verildi?" eleştirisinde bulunurken Erdoğan, "O uçak benim şahsımın değil, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nindir" ifadeleriyle eleştirilere cevap vermişti.

Berat Albayrak, Varlık Fonu'ndan da 'affını istedi!'

Hazine ve Maliye Bakanlığı görevinden istifa eden Berat Albayrak'ın Varlık Fonu'ndaki görevinden de 'affını istediği' bildirildi.

Deprem etkisi yaratan bir şekilde Hazine ve Maliye Bakanlığı görevinden istifa eden Berat Albayrak'ın, Varlık Fonu'ndaki görevinden de 'affını istediği' belirtildi.

Bugün İstanbul'da bulunan Vahdettin Köşkü'nde saat 17.00'da Varlık Fonu Yönetim Kurulu toplantısı var. Toplantıya Berat Albayrak'ın katılıp katılmayacağı merakla bekleniyordu.

Odatv'nin haberine göre, AKP Genel Merkezi kaynakları, Kaynaklar Albayrak'ın toplantıya katılmayacağını, Berat Albayrak'ın bu görevden de sağlık sorunları ve ailesine zaman ayırmak istemesi nedeniyle "affını istediğini" söyledi.

Eski CHP Milletvekili, gazeteci Barış Yarkadaş da aynı yönde bilgiler paylaştı.

Yarkadaş, kişisel Twitter hesabından yaptığı açıklamada, "Edindiğim bilgiye göre, Albayrak bu görevden de 'affını istedi.' Albayrak, bugün Vahdettin Köşkü'nde yapılacak olan VF toplantısına da katılmayacak" dedi.

Avrupa Parlamentosu'ndan liderlere çağrı! Türkiye için yaptırım kararı alın

Avrupa Parlamentosu, Doğu Akdeniz'deki gelişmeler ve Erdoğan'ın Kapalı Maraş'ı ziyaretini hatırlatarak Avrupa Birliği liderlerine Aralık zirvesinde 'Türkiye'ye yaptırım kararı alınması' yönünde çağrıda bulundu.

Avrupa Parlamentosu, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetleriyle birlikte, 46 yıldır kapalı tutulan Maraş kentinin kısmen açılması kararını kınadı, “tek taraflı ve yasa dışı” olarak nitelendirilen kararlar nedeniyle, 10-11 Aralık'ta toplanacak AB Konseyi'ni Türkiye'ye yaptırım uygulamaya çağırdı. AP'nin bağlayıcı olmayan ‘tavsiye niteliğindeki’ kararında, “Türkiye'nin yasa dışı eylemlerine karşı harekete geçilmesi ve sert yaptırım uygulanması” istendi.

VOA Türkçe'de yer alan habere göre, AP'nin en büyük grubu Avrupa Halk Partisi (EPP) tarafından, “Türkiye'nin yasa dışı eylemlerinin ardından Maraş'ta artan gerilim ve müzakerelerin acilen yeniden başlatılması ihtiyacı” başlıklı karara, 631 parlamenter lehte, 3 parlamenter ise aleyhte oy kullandı. Oylamada, 59 parlamenter çekimser kaldı.

“SAHADA YENİ BİR GERİLİM YARATIYOR”

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın KKTC ziyaretine ve Maraş'ın kısmen açılması kararına atıfta bulunulan kararda, Türkiye'nin “sahada yeni bir gerilim yarattığı, bu adımın iki

taraf arasındaki uçurumu derinleştirdiği, Kıbrıs sorununun kapsamlı     m  n   olasılığını da tehdit ettiği” belirtildi.

Kararda, “Türkiye’den Kıbrıs’taki g   lerini çekmesi ve BM g  zetimindeki Maraş’ı da gerçek sahiplerine vermesi” istendi. Türkiye’nin tek taraflı adımlarına karşı AB’nin “birlik içindeki konumunu sürdürmesi gerektiği” vurgulandı.

Kararda, Avrupa Konseyi’nden de Türkiye’ye yaptırım uygulanması çağrısı yapıldı ve Türkiye’nin yaptırım kararını ancak “diyalog, samimi işbirliği ve sahada somut ilerleme ile   nleyebileceği” belirtildi.

DİşİşLERİ’NDEN TEPKİ: KARARI TÜMÜYLE REDDEDİYORUZ

Dİşİşleri Bakanlığı’ndan skandal çağrıya ilişkin yapılan açıklamada, “AP’de Türkiye ve Kuzey Kıbrıs hakkında kabul edilen tavsiye kararını tümüyle reddediyoruz” ifadeleri yer aldı.

Dİşİşleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy, şu ifadelere yer verdi:

Dİşİşleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy, Avrupa Parlamentosu Genel Kurulu’nda Kapalı Maraş’a ve Kıbrıs meselesine ilişkin olarak kabul edilen karar hakkındaki soruya cevap Verdi. Aksoy, “Avrupa Parlamentosu (AP) Genel Kurulu’nun bugün (26 Kasım)  lkemiz ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) hakkında kabul ettiği bağlayıcı olmayan tavsiye kararını tümüyle reddediyoruz.

Bu konuda KKTC Cumhurbaşkanlığı tarafından bu akşam yapılan açıklamayı bütünüyle destekliyoruz. GKRY’nin dikte ettirdiğinden şüphe duyulmayan bu karar, AP’nin Kıbrıs meselesi konusunda gerçeklerden ne kadar kopuk ve önyargılı olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Bu yaklaşım ve zihniyeti muhafaza etmeleri halinde AB organlarının Kıbrıs meselesinin çözümüne yapıcı bir katkıda bulunması mümkün değildir” ifadelerini kullandı.

Sözcü Aksoy, Türkiye- AB ilişkilerinin Kıbrıs sorunuyla rehin alınması ne AB’nin genel çıkarlarına, ne Kıbrıs sorununun çözümüne, ne de komşuluk ilişkilerinin iyileştirilmesine hizmet etmediğini ifade etti.

Aksoy, “AP’yi ve AB’yi Kıbrıs Adası’ndaki gerçeklerle yüzleşmeye, Kıbrıs Türk halkının varlığını dikkate almaya ve AB’nin Nisan 2004 tarihinde Kıbrıs Türklerine verdiği taahhütleri yerine getirmeye davet ediyoruz. Türkiye, hem kendi, hem Kıbrıs Türklerinin haklarını, hiçbir tehdit ve şantajla boyun eğmeden kararlılıkla korumaya devam edecek, aynı zamanda diyalog ve müzakere çabalarını sürdürecektir” değerlendirmesinde bulundu.

Yabancıdan iki haftada 1.5 milyarlık giriş

Alaattin AKTAŞ

27 Kasım 2020 Cuma

✓ **Merkez Bankası Başkanı'nın değiştiği gün, yabancıların gözünde adeta şimşek çaktı. Faizde piyasayla zıtlaşılmayacaktı, dolayısıyla TL değer kazanacaktı; şu durumda mümkün olduğunca yüksek kurdan giriş yapmak gerekiyordu. Nitekim iki haftadaki net döviz girişi 1.5 milyar dolar oldu.**

✓ **Bu döviz girişinin devamı gelir mi, önemli olan bu. Faizin yeniden artırılmasının gerekebileceğine dönük tahminler ağır basarsa, bir sonraki PPK toplantısına kadar daha temkinli gidilebilir.**

✓ **Hisse senedi cephesinde de fiyatların görece yüksek olması ve ekonomilerin pandemi dolayısıyla yeniden küçülme eğilimine girmesi olasılığı talebi biraz azaltabilir.**

Yurtdışı yerleşikler ya da kısaca yabancı yatırımcılar yılbaşından 6 Kasım'a kadar olan dönemde şimdiye kadar görülmedik ölçüde satış yaptı. Yabancılar hisse senedi ve devlet iç borçlanma senedinde adeta arkalarına bakmadan Türkiye'yi terk etti. 6 Kasım'a kadarki dönemde götürülen döviz 13.5 milyar doları buldu. Yabancılar on ayı biraz aşkın sürede net olarak tam 5.8 milyar dolarlık hisse senedi, 7.6 milyar dolarlık da devlet iç borçlanma senedi sattı.

6 Kasım'dan sonra eğilim değişti. Aslında bunun işaretleri bir süredir alınıyordu. Öyle çok yüklü çıkışlar pek gözlenmiyordu, hatta 2 Ekim'de biten haftada 600 milyon

doların üstünde bir giriş de yaşanmıştı. Zaten ekim ayının tümündeki çıkış da 28 milyon dolarda kalmıştı.

Ne olduysa 7 Kasım'da oldu

7 Kasım'da Merkez Bankası Başkanı değişti. Bu, adeta dönüm noktası oldu. Yabancı kıvılcımı görmüştü. Zaten Merkez Bankası'nın yeni başkanı Naci Ağbal yaptığı ilk açıklamasında gereken adımların atılacağı mesajını vermiş, hemen ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan da Merkez Bankası'nın kararlarını destekleyeceğini ilan etmişti.

Gereken adımların ne olduğu belliydi, faiz artırılacaktı; Erdoğan da Merkez Bankası'na destek verecekti; yani Beştepe ile Ulus arasında ihtilaf yaşanmayacaktı. Bu, köklü bir değişiklikti ve TL'nin değer kazanacağı belliydi.

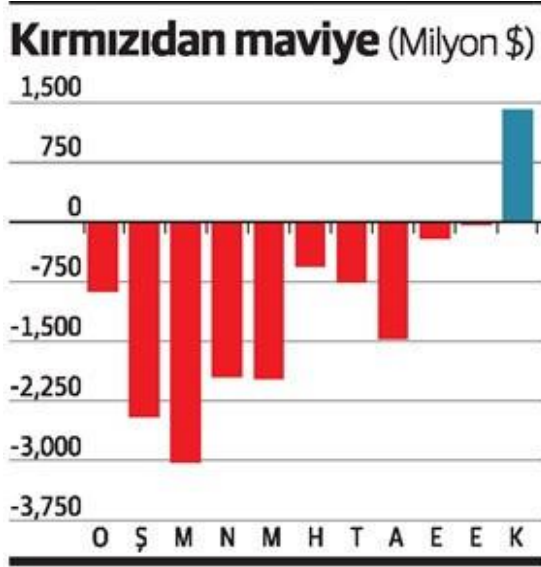
Dolar örneğin 8 lirayken Türkiye'ye döviz getirmek, doların 7.50 liraya inmesi durumuna göre tabii ki daha avantajlıydı.

Yabancı anında harekete geçti ve giriş başladı.

Yabancı yatırımcılar 6-13 Kasım haftasında 614 milyonu hisse senedine, 294 milyonu devlet iç borçlanma senedine olmak üzere 908 milyon dolar döviz getirdi. Giriş izleyen hafta da devam etti. 13-20 Kasım haftasında 390 milyonu hisse senedi için, 175 milyonu da iç borçlanma senedi için olmak üzere 565 milyon dolar daha döviz getirildi.

Böylece son iki haftada yabancıların getirdiği döviz 1.5 milyar dolara yaklaştı.

Yabancı hareketini gösteren grafiğimizde çıkışlara işaret eden kırmızılar, bir anda kasım için maviye döndü.

Yabancı giriş-çıkışı (Milyon \$)

	H.senedi	DİBS	Toplam
Ocak	-352	-527	-879
Şubat	-687	-1.802	-2.489
Mart	-1.037	-2.028	-3.065
Nisan	-876	-1.102	-1.978
Mayıs	-1.009	-986	-1.995
Haziran	0	-561	-561
Temmuz	-500	-256	-755
Ağustos	-1.031	-458	-1.489
Eylül	-221	20	-201
Ekim	-116	89	-28
Kasım	982	465	1.447
6 Kasım	-22	-4	-26
13 Kasım	614	294	908
20 Kasım	390	175	565
Toplam	-4.845	-7.147	-11.992

PEKİ AMA DEVAMI GELİR Mİ?

Yabancı yatırımcı iki haftada 1.5 milyar dolarlık menkul kıymet aldı ama önemli olan bunun devamının gelip gelmeyeceği.

Yabancıyı bir süre beklemeye itecek bir etken var. Hazine her ne kadar yurtdışında döviz cinsinden de borçlanıyorsa da TL cinsi borçlanmalarda yeni bir beklenti oluşmuş görünüyor. Faizin yeniden artacağı beklentisi...

Bu durum yabancıların iç borçlanma senedine biraz temkinli yaklaşması sonucunu doğurabilir. Faizin daha da artacağı kanısı iyice hakim olursa temkinli yaklaşma, yerini uzak durmaya bırakabilir. Bu da bir sonraki PPK toplantısının yapılacağı 24 Aralık'a kadar girişi sekteye uğratabilir.

Hisse senedi piyasasında da fiyatlar görece yüksek seyrediyor. Bu, yabancıların alım için biraz beklemesine yol açabilir. Hisse senedi fiyatlarının pandeminin ilk günlerine göre çok yüksek sayılabilecek bir düzeyde olduğu ortada. Kaldı ki pandemide kış aylarıyla birlikte yeni kapanmalar, ekonomilerde yeni daralmalar söz konusu olunca bu durum ister istemez şirket değerlerine de yansımaktır. Bu gözetildiği takdirde hisse senedine giriş de hız kesebilir.

“Serbest Piyasa” mı, “Ultra Her Şey Serbest Piyasa!” mı?

Ferit Barış PARLAKAYRINTIferit.parlak@dunya.com

27 Kasım 2020 Cuma

Ekmek üreticisi...

Normal ekmeği, denetimlerin yoğunluğu/yaptırımlar nedeniyle, “mecburen”, zararına satıyor...

★ ★ ★

Aynı üretici...

Zenginleştirilmiş ürünlerle (tam tahıllı, tam buğday, simit...) kazancını dengelemeye çalışıyor...

Yani...

O ürünlerin fiyatına, “normal ekmek” zararını ekliyor...

★ ★ ★

Ve...

Ultra Her Şey Serbest Piyasa’nın kapısı aralanmış oluyor!

★ ★ ★

Mal/hizmet üretiminde doğru bilgi/veri ve verimlilik eksikliği ise “kapısı aralanan bu piyasanın” verdiği/vereceği zararı geometrik olarak büyütüyor...

Spekülatif söylemleri, kayıt dışılığı, stokçuluk gibi davranışları tetikliyor...

Fırıncılıktan bankacılığa, müteahhitlikten ağır sanayiye kadar tüm sektörlerde yaşanan hastalıkları kronikleştiriyor...

★ ★ ★

Örneğin...

Ekmek üreticisi...

Rahatlıkla, “Un bulamıyoruz...”,

“TMO bize un versin” deyip, piyasadaki endişeyi körükleyebiliyor...

★ ★ ★

Oysa...

Un üreticisi de...

Bilgi/veri/fizibilite/verimlilik ve farklı eksiklikler nedeniyle çıktığı 40 milyon ton kapasitenin cezasını çekiyor...

İhracat dahil 17 milyon ton kapasite yetebilecekken, oluşan 40 milyon ton kapasite, hem “tam kapasiteye çıkamamak” nedeniyle maliyetlerde yükseliş, hem de “öldürücü rekabet” getiriyor...

Zarar etse de, tüm yatırımını kaybetmemek için krediyle/ borçla üretimini/ticaretini sürdürmek için çabılıyor...

VELHASIL...

Sorunlar “plansızlıkla” başlıyor...

Örneğin, bir lokasyona bir fırın yetecekken, beş fırın; iki kafe yetecekken, 15 kafe; bir fabrika yetecekken, üç fabrika kurulmasına müsaade ile çarpıklıkların temeli atılıyor...

Çürük temelin üzerinde durmak ise cambazlık gerektiriyor! Gerçekten çözüm istiyorsak, temele inmek ve tecrübelerin sentezlenerek yapıldığı tespitlere (Örneğin, Mahfi Eğilmez: “Bir sorunun çözümü için, öncelikle, ortada bir sorun olduğunu kabul etmek gerekir...”) kulak vermek gerekiyor...

Bütçe harcamalarının yarısı borçlanmayla karşılanıyor

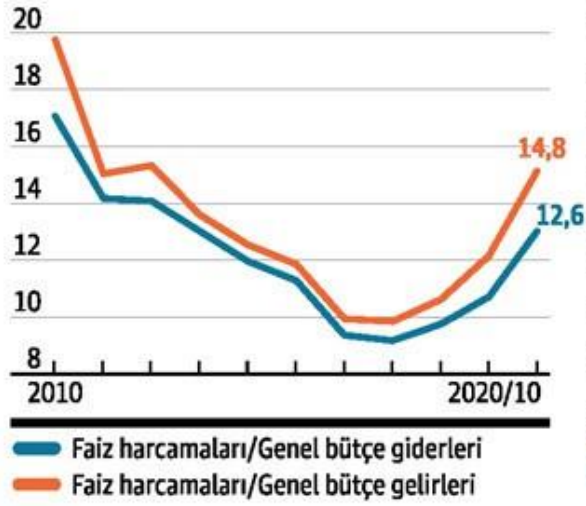
Talip AKTAŞ

27 Kasım 2020 Cuma

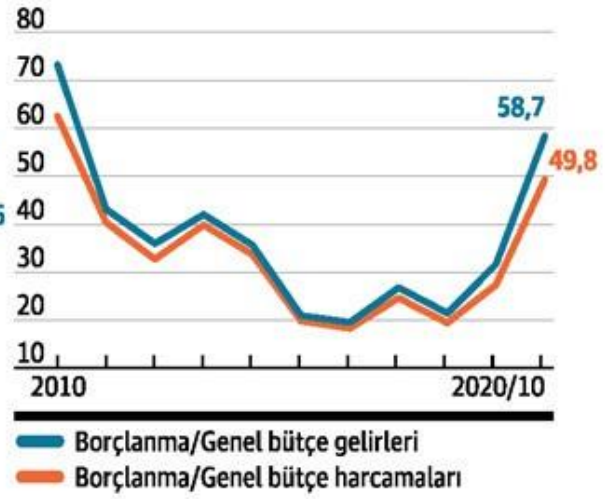
Bütçe disiplini 2016 yılında başlayan bozulma, borçlanmayı da yukarı çekiyor. Tek seferlik gelirlerin yıllar içinde azalması ve cari harcamalardaki artışla birlikte büyüyen bütçe açığı, 2018 yılından itibaren daha belirgin bir görünüm kazandı. 2001 krizinde rekor seviyelere ulaştıktan sonra izleyen dönemde azalma eğilimine giren genel bütçenin borçlanma ihtiyacı, 2016 yılında dip seviyeyi gördükten sonra, yönünü yukarı çevirdi. Bu tarihte yüzde 20'nin altına kadar inen borçlanmanın bütçe harcamalarına oranı, bu yılın ilk 10 aylık döneminde 2,5 katını aşarak yüzde 50'ye ulaştı. Diğer bir ifadeyle, bu yılın ocak-ekim döneminde oluşan bütçe harcamalarının yarısından fazlası, iç ve dış borçlanmayla finanse edildi. Bu dönemde 655 milyar liralık vergi gelirine karşılık, 473 milyar liralık borçlanmaya gidildi. Borçlanma miktarı bu yılın ilk 10 ayında geçen yılın toplam borçlanmasının yüzde 70 üzerinde gerçekleşti. Bütçe performansında önemli bir bozulmaya işaret eden bu tablo, 2020 Ocak-Ekim döneminde toplanan her 100 liralık vergi gelirine karşılık, 72 liralık borçlanmaya gidildiğini ifade ediyor. 2016'da yüzde 24 seviyesinde gerçekleşen bu oran, geçen yılın tamamında ise yüzde 41'i aşmıştı. Son dört yılda borçlanmanın yapısında da dikkat çeken bir gelişme yaşanıyor. Hazine'nin özellikle son üç yılda iç borcun yanı sıra dış borçlanmaya da ağırlık verdiği görülüyor. Nitekim 2018'de 41 milyar lira düzeyinde bulunan dış borçlanmanın tutarı, 2019'da yüzde 60 artışla 66 milyar lirayı, bu yılın ilk 10 ayında da 46 milyar lirayı aştığı görülüyor. Bu gelişmeye paralel olarak dış borçlanmanın toplam borçlanma içindeki payı da geçen yılın tamamında yüzde 24'e ulaştı. Artan borçlanma, bütçedeki faiz yükünü de hızlı bir şekilde yukarı çekiyor. Geçen yıl toplam bütçe harcamalarının yüzde 10.2'sine

yükselen faiz giderleri, bu yılın 10 aylık döneminde de yüzde 12,6'ya ulaştı. Bu dönemde toplanan her 100 liralık vergi gelirinin 2019'da 14,8 lirası, 2020'de de 18,2 lirası faiz harcamasına gitti.

Faiz giderlerinin genel bütçe gelirleri ve giderlerine oranı (%)

Borçlanmanın genel bütçe gelirleri ve giderlerine oranı (%)

Abdulkadir Selvi

Seda gelinin hesabı soruldu

Oturduğumuz siteye gelin geldi. Komşular balkonlara çıktık, yeni gelin ve damada ömür boyu mutluluklar diledik. Mutluluktan uçacak bir halleri vardı. “Birbirlerine de ne kadar yakışmışlar” dedik. Sessiz, sakin bir hayatları oldu.

Oturduğumuz Gölbaşı TOKİ Konutları Polis Akademisi ve Özel Harekât’ın tam karşısındaydı. Zaten komşularımız arasında Özel Harekâtçılar çoğunlukta idi. PKK ile mücadelede şehit düşen Özel Harekâtçıların cenazelerini kaldırdık. Çocuklarımın sınıf arkadaşlarından babası şehit düşenler oldu. Ne zaman büyük bir bayrak asıldıysa bir evin penceresine, anladık ki yine şehidimiz var.

15 Temmuz gecesi FETÖ’cü hainlerin hedef aldığı yerlerden biri de Polis Özel Harekât’tı. Sınır ötesi operasyonlarda PKK’ya karşı kullanılan sığınak delici bombalarla Özel Harekât’ı vurdular. Çok ağır bir bombardıman yaşandı. Eşim hâlâ, “**İkinci bombardımanı unutamıyorum**” diyor. Bizim siteden 8 şehidimiz vardı. Komşumuz **Mustafa Tecimen**, zor zamanda meslektaşlarının yardımına koştuğu sırada şehit oldu.

15 Temmuz’dan sonraydı. Önce bir söylenti olarak dolaşmaya başladı. Sonra çığlıklar yükseldi. Gelinin eşi şehit olmuştu. **Muhsin Kiremitçi**, babası tarafından ancak üç gün sonra teşhis edilebilmişti. O evden kopan çığlık sesini hâlâ unutamıyorum. Evden önce ağlama sesleri ve çığlıklar yükseldi, sonra zamanla yerini okunan Kuran-ı Kerim’lere, dualara, tekbirlere bıraktı.

Aradan birkaç gün geçmemişti ki, 8-9 ay önce gelin arabasının durduğu binanın önüne bu kez bir kamyon yanaştı. Sonra içeriden eşyalar taşınmaya başladı. En son perdeler söküldükten sonra evin ışığı söndürüldü. Onun ışığı zaten 15 Temmuz

gecesi sönmişti. Son olarak evden gelin çıktı. Hamileydi. Güçlkle adım atıyordu. Belli ki son günleriydi. Seda Gelin son kez döndü evine baktı. Bir süre gözyaşları içinde evini izledikten sonra aracın üstüne kapandı, başladı ağlamaya. Sonra boynu bükük bir şekilde bindi bir araca, uzaklaştı gitti. Birkaç ay önce mutluluğa tanık olduğumuz gelini gözyaşları içinde yolcu etmiştik. Konya'daki baba evine dönmüştü.

Sonra haberlerden takip ettik. Hamileydi. **Gökçe** ismini verdiği bir kızı olmuş. 15 Temmuz gecesi darbecilere karşı mücadele sadece sokaklarda sürmüyordu. Ekranlarda da mücadele ediyorduk. Darbecilerin kullandığı uçaklar Ankara'yı bombalarken çocuklarımızı evde bırakmış, biz de ekranlarda, "**Kaybedeceksiniz. Başaramayacaksınız. Yargılanacaksınız. Hesabını vereceksiniz**" diye meydan okuyorduk. Dün o gece verdiğimiz sözlerden biri gerçek oldu.

Dün, Akıncı Üssü davasında Polis Özel Harekât'ı bombalayan FETÖ'cü pilotlar da hak ettikleri cezalara çarptırıldı. O sizin için bir haber değeri taşıyordu belki ama bizim için çiçeği burnundaki gelin **Seda**'nın, babasını görmeden doğan **Gökçe** bebeğin, çocuğunu göremeden şehit olan **Muhsin Kiremitçi**'nin hesabının sorulmasıydı. 15 Temmuz'a kontrollü darbe diyenlerin, 15 Temmuz'a inanmamakta direnenlerin, hâlâ FETÖ alçağını savunmaya çalışanların **Seda** geline, **Gökçe** bebeğe diyecek bir şeyleri olması lazım.

MUHALEFETTE LİDER SORUNU

METROPOLL Araştırma'nın sahibi Prof. **Özer Sencar**'ın önemli bir tespiti var.

Metropoll'ün ekim ayı araştırmasında kararsızların oranı yüzde 25'i geçiyor.

Kararsızlar CHP'yi geçmiş, ikinci parti konumuna yerleşmiş durumunda. **Özer Sencar**, bunu iktidardan uzaklaşanların muhalefete gitmemesine bağlıyor.

Niye gitmiyor? Çünkü muhalefet liderleri umut vermiyor. Bizde seçimleri lider kazanır.

Yine Metropoll'ün anketinde oy vereceği parti için "**Benim için lider önemli**" diyenlerin oranı yüzde 73.3 çıkıyor.

Kitleler **Menderes**'e, **Demirel**'e, **Ecevit**'e, **Özal**'a, **Erdoğan**'a oy verdi.

Yeni ekonomi yönetimi ve reform sürecine girilmesiyle birlikte AK Parti tabanında yeni bir heyecan yaşanıyor. Reform sürecine girilmesiyle birlikte muhafazakâr entelektüellerde yeniden bir kıpırdanma söz konusu. Ekonomideki iyileşme hissedilmeye, reformlar hayata girmeye başladıkça bu tablo daha net bir şekilde görülecek.

GENAR'ın kasım ayı araştırmasında kararsızlar dağıtıldığı takdirde

AK Parti 42.1, CHP 22.8, MHP 10.3, İYİ Parti 10.1, HDP 9.7 çıkıyor.

Bu da gösteriyor ki millet çareyi **Erdoğan**'dan bekliyor. Bazı nedenlerle AK Parti'den kopanlar da muhalefet liderlerini çözüm mercii olarak görmüyorlar. GENAR Başkanı **İhsan Aktaş**, bir süredir özellikle CHP'nin oylarında bir gerilemenin yaşandığına dikkati çekiyor. Madem CHP'nin iddia ettiği gibi memleket yangın yerine dönmüş, peki millet bizi kurtar diye niye akın akın CHP'ye gitmiyor? Üzerinde düşünmeye değmez mi?

KIRMIZI BİBER Mİ, KIRMIZI KART MI?

DİŞİŞLERİ Bakanı **Mevlüt Çavuşoğlu**, hazırcevaplığıyla ünlü. **Çavuşoğlu** bu özelliğini Meclis'teki bütçe görüşmeleri sırasında da gösterdi.

İYİ Parti'nin diplomat kökenli milletvekili **Ahmet Kamil Erozan**, bütçe görüşmelerine bir takke ve kırmızı biberle geldi. Söz sırası **Erozan**'a gelince işin sırrı anlaşıldı. **Ahmet Kamil Erozan**, Çin'in Uygur Türklerine zulmüne dair Dışişleri Bakanı **Çavuşoğlu**'na soru sormadan önce, Uygur dilinde adı "**doppa**" olan takkeyi başına taktı. HDP ile anayasa görüşmelerine katıldığı ortaya çıkan **Erozan**, bu yöndeki sorulara yanıt vermedi. Ama kendisi Dışişleri Bakanı **Çavuşoğlu**'na 45 soru sordu. **Çavuşoğlu** sabırla bütün soruları yanıtladıktan sonra, **Erozan**'ın masasının üstündeki kırmızı biberleri göstererek, "**Sonuç itibarıyla Sayın Erozan, siz de bizim abimizsiniz, yaşça büyüsunüz, size de abi derim. Kötü konuşursak, yanlış konuşursak ağızımıza biber de süreriz ama bu konularda gerçekten... Diğer taraftan da bu anayasa manayasa konularını duyuyoruz. Yani dikkatli olun, milletimiz de kırmızı kart gösterir. Yani ben kırmızı biberi tercih ederim**" dedi. **Erozan**, bakanın ağızına kırmızı biberi sürmek isterken, kırmızı kartı görmüş oldu.

Kur tuzağından çıkabilir miyiz?

Esfender KORKMAZ

27 Kasım 2020

Dalgalı kur politikası uygulayan ülkelerde, döviz kurlarında aşırı oynaklığı engellemek için kısa dönemde, **Merkez Bankası** döviz satar... Bizde rezerv kalmadı. Milli parayı kısar. Bu sene, bizde TL arzını sınırlamanın önünde pandemi engeli var. Reel faizleri yüksek tutarlar... Bizde hem güven sorunu, hem de eksi reel faiz olunca, dövize talep artıyor. Yabancı yatırım sermayesi de girmiyor. Türkiye'de kısa dönemde faizden başka araç kalmadı.

Aşağıdaki grafikte 2003 yılı ile 2020 Ekim ayı arasında geçen 18 yılda, **Merkez Bankası** TÜFE bazlı reel kur endeksi yer alıyor. Son dönemde kurlardaki oynaklığın ne kadar yüksek olduğu görülüyor. Kurlardaki oynaklığın yüksek olması bütün dengeleri bozuyor. Mutlaka çözmemiz gerekiyor.

Ancak faizleri artırmak tek başına çözüm değildir. Etkisi geçicidir.

Geçen ay **Merkez Bankası**, gösterge faizini yüzde 10,25'te sabit tutmayıp artırsaydı, dolar kurunda şok artış olmazdı ve kur 8,5 liraya yükselmezdi. Ama kur yine artamaya devam ederdi.

Bu ay MB gösterge faizini yüzde 15'e çıkarmayıpta yine 10,25'te tutsaydı, dolar kuru 10 lira olurdu. Şok artışı önledi.

Ben ve tanıdığım iktisatçıların söylediğimiz; **tek başına faiz, kur sorununu kökünden çözmez. Bataklığı kurutmaz, sivrisinekleri öldürür.** Çözüm için faiz sonrasında, önce hukuki ve demokratik uygulamalarla yabancı sermaye ve yerli tasarruflara güven sağlamak gerekir. Öyle yapacağız -edeceğiz ile olmaz. Adım atılması gerekir.

Sonrasında, kısa ve orta dönemde bir geçiş dönemi içinde dalgalı kur politikası yerine, öngörülebilir yarı sabit kur rejimine geçmek gerekir. Yarı sabit kur rejimi yerli ve yabancı sermaye için belirsizliği azaltır. Aynı zamanda MB kanununu değiştirerek, Bankanın TL yanında kuru da gözetmesi ve siyasi vesayetten kurtarılması gerekir.

Sonrasında, planlama yapılarak, üretimde ithal girdi payının azaltılması, devletin, rekabeti sağlamak ve oligopol yapıları önlemek için piyasaya girmesi, özelleştirilen devlet tekellerinin yeniden devletleştirilmesi, devletin kurumsal yapı kazanması, bütçenin popülizm tuzağından kurtarılması, eğitimde çağdaş laik eğitime geçilmesi gerekir.

Bunlar bu günkü iktidarın, parti programına terstir. Yapması olanaksızdır. Bunun içindir ki, Türkiye faiz- kur tuzağından çıkamıyor.

Krizin ömrü uzuyor, işsizlik artıyor, halk yoksullaşıyor. Dövizli olanlar da şimdilik zengin görünüyor ve fakat ithal malların da aynı oranda fiyatı artıyor ve enflasyondan dolayı herkesin satın alma gücü düşüyor.

Özet sonuç, faizde ve kurda takılı kalmak nedeni ile halk yoksullaşıyor.

Son iki yıldır yatırım yapılmıyor. Fert başına GSYH daralıyor. Kalkınma ve büyüme bir yarıştı. Bu yarışta belirleyen de Türkiye'nin Global milli gelirden aldığı paydır.

Aşağıdaki grafik, beş yıllık ara ile bizim toplam GSYH'mızın Dünya GSYH içindeki payını gösteriyor. 2003'ten sonra artan pay, 2013'te yüzde 1,30'a yükselmiş, sonrasında hem daralma ve hem de kur artışı nedeni ile hızla düşmeye başlamış. 2019'daki payımız yüzde 0,86'ya gerilemiş. 2013 yılına göre yüzde 34 oranında küçülmüşüz.

Sonuç olarak; Türkiye bir an önce, bu tuzaktan kurtulmalıdır... Aksi halde krizin ömrü uzar ve fakat halkta yoksullaşmaya devam eder!..

27 Kasım 2020, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

15 Temmuz FETÖ-ABD ortak darbe girişiminin faillerine sonunda en ağır cezalar verildi

15 Temmuz 2016'daki FETÖ-ABD ortak yapımı darbe girişiminden beri bu hainliği gerçekleştirenlerin ne ceza alacaklarını merakla bekliyorduk. Neticede 27 Mayıs 1960'tan beri her 10 yılda bir askeri darbe yemiş bir toplumuz... Ama 15 Temmuz geçmişteki benzerlerinden çok farklı bir darbeydi. Sivil halka ateş açılmış, uçaklar TBMM'yi bombalamıştı. Yakalayabilseler Erdoğan ve ailesini de katledeceklerdi...

En ağır cezalar

Sonucunu ve verilecek cezaları merakla beklediğimiz darbe girişiminin davası 1 Ağustos 2017 günü Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nce, Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü'ndeki salonda başlamıştı. Bu davada 365'i tutuklu, 104'ü tutuksuz, 6'sı yakalamalı sanık bulunuyordu. FETÖ'nün sivil imamları Kemal Batmaz, Hakan Çiçek, Nurettin Oruç, Harun Biniş ve darbeyi yöneten 15 asker hakkında '**Anayasayı ihlal**' ve '**Cumhurbaşkanına suikast**' ile 77 kişiyi kasten öldürmek suçlarından 79'ar kez ağırlaştırılmış müebbet ve 3 bin 901 yıl hapis cezası verildi. 291 sanığa en az 1 kez ağırlaştırılmış müebbet verildi, 70 sanık beraat etti.

Başkanı tehdit etmiş

Bu ağır cezalar darbecileri acaba ıslah eder mi? Bunlar FETÖ'nün aldatmasına kapılıp kendi halklarına ateş açtıkları için acaba şimdi pişmanlar mıdır? Ya da bu ağır cezalar akıllarından hâlâ darbe geçenleri uyarır mı? Bu soruların cevabı da dünkü karar duruşmasında galiba alındı... Kararın okunmasının ardından bazı sanıklar mahkeme heyetine tepki gösterirken, eski albay Fatih Yarımbaş ise "**Başkan**

görüşürüz seninle" diyerek mahkeme başkanını tehdit etmiş... **Ne dersiniz? "Olur böyle şeyler"** diyerek geçiştirelim mi bu saldırganca davranışı?

Bombacı pilotlar

Ama bazı faillere verilen ağır cezaları düşünerek teselli bulabiliriz. Mesela sanıklardan TBMM, TÜRKSAT ve Polis Özel Harekat Dairesi'ni bombalayan eski pilot yüzbaşı Hüseyin Türk, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Kavşağı'nı bombalayarak 15 kişiyi şehit eden eski pilot üsteğmen Müslim Macit, Emniyet Genel Müdürlüğü Havacılık Dairesi Başkanlığı'nda 7 polisi şehit eden eski pilotlar yüzbaşı Ertan Koral ve üsteğmen Mehmet Çetin Kaplan gibi suçlulara en ağır cezalar verildi.